Minnesanteckningar Folkhälso-Z

Datum: 2026-09-28
Tid: 10.00-16.00
Plats: Krokoms kommunhus, sammanträdesrum Ivern

Politisk närvaro

Gunnel Persson Westin (S)	Region Jämtland Härjedalen
Richard Nilsson (S)	Bräcke kommun
Maria Syrjälä (M)	Härjedalens kommun
Maria Jacobsson (S)	Krokoms kommun
Ellen Eriksson (S)	Ragunda kommun
Maths Larsson (S)	Åre kommun

Tjänstepersoner

Åsa Bjöörn, folkhälsosamordnare	Bräcke kommun
Agneta Roberts, folkhälsosamordnare	Härjedalens kommun
Louise Öhnstedt, folkhälsosamordnare	Krokoms kommun
Lena Sirkka, folkhälsoutvecklare	Ragunda kommun
Martin Nilsson, hållbarhetsstrateg	Strömsunds kommun
Malin Bergqvist, folkhälsosamordnare	Åre kommun
Ellen Österman, utvecklingsstrateg	Östersunds kommun
Johan Börjesson, folkhälsochef	Region Jämtland Härjedalen
Ebba Nordell, folkhälsosamordnare	Region Jämtland Härjedalen
Anna-Karin Lindeberg	Samling näringsliv

Inbjudna för specifika ärenden

Adam Edler	Region Jämtland Härjedalen
Titti Fjällgren	Härjedalens kommun
Anette Lundin Grip	Åre kommun
Camilla Lindblad	Åre kommun
Benny Ljungdahl	Åre kommun

1. Mötets öppnande

Ordförande hälsade samtliga välkomna och förklarade sammanträdet öppnat.

2. Val av justerare

Agneta Roberts väljs till justerare.

3. Presentation av deltagare

Deltagarna presenterade sig med namn och organisation.

4. Samisk kulturskola

Föredragande: Titti Fjällgren, Härjedalens kommun

Titti Fjällgren informerade om arbetet med att utveckla en samisk kulturskola. Bakgrunden är bland annat behovet av att stärka samisk kultur, identitet och hälsa, särskilt bland barn och unga. Det lyftes också att det hårda debattklimat som förekommer i frågor som rör markanvändning och rennäring kan påverka den psykiska hälsan negativt.
En förstudie, initierad av Östersunds kommun, har genomförts och visar på ett behov av särskilda kulturfrämjande insatser för samiska barn och unga. Tanken är att verksamheten ska komplettera den ordinarie kulturskolan genom att erbjuda aktiviteter med fokus på samisk kultur, identitet och språk, exempelvis genom lägerverksamhet och besök på samiska kulturmiljöer.
Åtta kommuner har gemensamt sökt och beviljats medel från Kulturrådet för att genomföra två samiska kulturläger. Planering pågår för närvarande av genomförandet. Målgruppen är i första hand barn och unga från årskurs 4 till 9.
Kulturskolan i Härjedalen presenterades som ett exempel där barn och unga fått möjlighet att påverka verksamhetens utformning genom en kulturmässa. Som en del av arbetet har deltagare bland annat fått ökad kunskap om samisk kultur och renskötsel.
I den efterföljande diskussionen lyftes vikten av att inkludera det samiska perspektivet i kommunernas kommande handlingsplaner inom folkhälsoområdet. Även det pågående samverkansforumet Fjäll i balans nämndes som en arena för dialog och ökad förståelse kring frågor som rör markanvändning, fjällutveckling och samiska intressen.

Folkhälso Z noterade informationen och uttryckte intresse för att följa det fortsatta arbetet

5. Mötesplats Verket och lekverket

Föredragande:
Anette Lundin Grip, Åre kommun
Camilla Lindblad, Åre kommun
Benny Ljungdahl, Föreningen Röjsmohallen

Lekverket
Lekverket i Järpen presenterades som ett exempel på en hälsofrämjande mötesplats för barn, unga och familjer. Initiativet grundades i ett medborgarförslag och färdigställdes för cirka ett år sedan.
I planeringsprocessen genomfördes dialoger med barn från förskola och skola för att ta reda på vilka funktioner och aktiviteter de önskade. Ett konkret resultat av barnens medverkan är den linbana som idag finns på området.
Anläggningen har finansierats av Åre kommun, som stod för hela investeringskostnaden om cirka 7 miljoner kronor.

Verket
Verket presenterades som en spontanidrottsanläggning som vuxit fram genom samverkan mellan föreningsliv, kommun och finansiärer. Arbetet inleddes 2022 med målsättningen att utveckla en tidigare outnyttjad yta.
Barn och unga involverades tidigt i planeringen och gavs möjlighet att påverka anläggningens utformning. Finansiering erhölls genom bland annat Arvsfonden och bygdemedel, vilket tillsammans möjliggjorde en investering på cirka 9 miljoner kronor. I projektet har stor hänsyn tagits till funktionalitet och hållbarhet, exempelvis genom lösningar för snabb avrinning av regnvatten.

Verket används dagligen av skolans elever under raster och fritidsverksamhet, samtidigt som det är öppet för allmänheten. Ambitionen har varit att skapa en mötesplats som kan användas av människor i alla åldrar, både under skoltid och på fritiden.

Föredragandena lyfte att anläggningen bidragit till ökad spontan fysisk aktivitet och fungerar som en viktig arena för gemenskap och social samvaro. Samverkan mellan skola, fritidsgård, föreningsliv och andra lokala aktörer beskrevs som en avgörande framgångsfaktor. Det framhölls även att området upplevt en ökad inflyttning sedan satsningen genomfördes.

Föreningen Röjsmohallen presenterades som en central aktör i det lokala utvecklingsarbetet. Föreningen ägs av fyra idrottsföreningar och drivs utan vinstintresse, där eventuella överskott återinvesteras i verksamheten och idrotten.

6. Aktuellt Samling Näringsliv

Anna-Karin Lindeberg informerade om aktuella initiativ inom Samling Näringsliv och det fortsatta arbetet med att stärka samverkan mellan näringsliv, offentlig sektor och civilsamhälle i länet.
Ett arbete pågår för att utveckla och formalisera en gemensam plattform för näringslivets engagemang i social hållbarhet och folkhälsofrågor. Syftet är att skapa en långsiktig struktur för samverkan och samordna befintliga initiativ och nätverk.
Inom satsningen Trygga vuxna på stan har hittills 94 föreningar deltagit i totalt 157 trivsel- och nattvandringar i länet. Verksamheten bedrivs i samtliga kommuner utom Härjedalen, där motsvarande arbete samordnas av Svenska kyrkan.
Flera pågående initiativ presenterades där näringslivet bidrar till folkhälsa och social hållbarhet, bland annat:

- JK Hockeyskola och utveckling av metoder för att utvärdera samhällsinsatser och sociala effekter.
- Sjukhusclowner i samverkan mellan Regionen, Länsförsäkringar och näringslivet.
- Samverkan med Fontänhuset Jämtland Härjedalen, Hej Främling och andra civilsamhällesaktörer.
- Gratis höstlovsaktiviteter vecka 44 i samverkan med länets kommuner och föreningsliv.

Vidare informerades om arbetet för att stärka ungas psykiska hälsa. Den ideella organisationen Tilia kommer att genomföra insatser riktade till gymnasieelever i länet samt erbjuda stöd genom en digital chatt för unga vuxna.
Det lyftes även behov av att nå fler ungdomar som inte deltar i föreningsidrott eller organiserade fritidsaktiviteter samt att utveckla fler inkluderande mötesplatser och sammanhang för denna målgrupp.

Deltagarna informerades även om konferensen *Ett samhälle som stärker psykisk hälsa och räddar liv*, som genomförs den 3 november i samverkan med Kommunförbundet Jämtland Härjedalen.

7. Nya strategin för trygghet och folkhälsa, bilaga 1

Adam Edler gav en lägesbild av arbetet med strategin och handlingsplaner. Se bilaga 1.
Den 22 oktober genomförs en länsgemensam workshop, i första hand riktad till tjänstepersoner. Arbetet syftar till att ta fram en handlingsplan som planeras färdigställas under november och presenteras vid nästa Folkhälso Z.
Det informerades även om att strategigruppen som idag består av representant från Region Jämtland Härjedalen och Länsstyrelsen kommer att utökas med representanter från Kommunförbundet Jämtland Härjedalen samt en kommunrepresentant.

8. Övriga frågor

Inga övriga frågor

9. Studiebesök utifrån temat Hälsofrämjande miljöer

Besökta verksamheter/platser:

Förskolan fjärilens utemiljö – fokus på barnens medverkan

Camilla Backman, rektor vid Fjärilens förskola, presenterade den nya förskolan som varit i drift i cirka två år.

Förskolan har utformats i nära dialog med barn, pedagoger och barnarkitekt. Flera av barnens önskemål har integrerats i verksamheten, både inomhus och utomhus. Utemiljön är indelad i tre zoner: den vilda zonen, den trygga zonen och den aktiva zonen.

Förskolan har hälsa och rörelse som profil och erbjuder en stor utomhusmiljö med bland annat eldstäder, kåta, scen, älgpass och aktivitetsytor. Det egna köket arbetar utifrån konceptet "jord till bord" där de äldsta barnen får möjlighet att delta i matlagningen.

Ma Råkes – mötesplats för seniorer

Maria Hellström äldrepedagog på Ma Råkes presenterade verksamheten som en förebyggande mötesplats för främst äldre invånare. Verksamheten bygger på

samverkan mellan kommunen och föreningslivet och finns idag på flera orter i Krokoms kommun.
Mötesplatsen erbjuder social samvaro, information och aktiviteter utifrån olika månadsteman. Exempel på inslag är föreläsningar om trygghetsteknik, AI, bedrägerier samt aktiviteter såsom linedance och parkour.

Det framhölls att verksamheten bidrar till minskad ensamhet och att många deltagare skapar sociala kontakter även utanför verksamheten. Möjligheten att delta utan föranmälan lyftes som en viktig framgångsfaktor.

Verksamheten bygger på omfattande samverkan med föreningar och frivilligorganisationer. På ett halvår har mötesplatserna haft cirka 1 100 besökare. En långsiktig ambition är att successivt överlåta delar av verksamheten till föreningslivet för att möjliggöra etablering av fler mötesplatser i kommunen. Erfarenhetsutbyte mellan kommuner kring liknande verksamheter efterfrågades.

Aktivitetsarenan – Byföreningen Krokom

Området har utvecklats utifrån önskemål från barn och unga om fler möjligheter till spontan fysisk aktivitet. Genom finansiering från Arvsfonden och Krokoms kommun har en tidigare grusplan utvecklats till en aktivitetsarena med bland annat pumptrack, skillsbana, isrink, utepingisbord och grillplats.

Den befintliga grusplanen används vintertid som skridskobana genom spolning av is. Anläggningen används flitigt under både sommar- och vinterhalvåret och lyftes fram som ett gott exempel på hur lokala önskemål och samverkan kan bidra till att skapa attraktiva och hälsofrämjande mötesplatser för barn, unga och familjer.

Björkparken

Carina Grahn Hellberg ordförande i Krokoms byförening presenterade Björkparken och föreningens arbete för att skapa trivsel, gemenskap och aktivitet i Krokom.
Byföreningen samordnar ett stort antal föreningar och ideella krafter som tillsammans arrangerar aktiviteter för invånare i alla åldrar. Under sommaren deltog sju föreningar i verksamheten. Satsningarna beskrevs bidra till gemenskap, integration och ökad aktivitet under lovperioder.

Utvecklingen av parken möjliggörs genom samverkan mellan föreningsliv, sponsorer, kommunen och andra lokala aktörer. Med stöd av bland annat bygdemedel har nya funktioner successivt tillförts området.

Ett dialogverktyg, Platskompassen, har använts för att samla in synpunkter från barn och unga. Arbetet har bland annat identifierat områden som upplevs som otrygga, vilket har lett till planering av trygghetsvandringar och förbättrad belysning

10. Summering av dagen och nästa möte

Deltagarna uttryckte att dagens studiebesök och presentationer varit inspirerande och gett många goda exempel på hälsofrämjande arbete i länet.

Särskilt lyftes vikten av att involvera barn och unga i planering och utveckling av verksamheter och miljöer. Det konstaterades att väl utformade miljöer inte bara gynnar barn och unga utan även kan bidra till att göra arbetsplatser mer attraktiva för personal. Som exempel nämndes Fjärilens förskola, där sammanslagningen av flera enheter även skapat organisatoriska fördelar.

Deltagare betonade värdet av att få besöka varandras verksamheter och ta del av goda exempel från länets kommuner. Frågan väcktes om hur erfarenhetsutbyte och lärande mellan kommunerna kan fortsätta även efter att Folkhälso Z avslutats.

Det lyftes även att framgångsrikt utvecklingsarbete ofta bygger på att vidareutveckla befintliga verksamheter och miljöer samt att stärka samverkan mellan kommun, föreningsliv, civilsamhälle och andra aktörer. Krokoms kommuns arbete lyftes fram som ett gott exempel på detta.

Nästa möte

Datum: 23 november 2026
Form: Digitalt möte
Tema: Delaktighet och inflytande

Mötets avslutande

Ordförande tackade deltagarna för visat intresse och förklarade sammanträdet avslutat.

Bilagor

Bilaga 1_Nya strategin för trygghet och folkhälsa

Signerat av AGNETA ROBERTS 2026-10-27 10:58:12
Signerat av Gunnel Persson Westin 2026-10-27 09:08:32